

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ตั้งใจฟังธรรม นี้เวลาบอกว่าเวลาเห็นใจ เห็นใจตรงนี้ เวลาตั้งใจฟังธรรมนะ วันนี้วันพระ วันพระเป็นผู้ที่ประเสริฐ ผู้ที่ประเสริฐคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นมนุษย์ ในบรรดาสัตว์ ๒ ทำองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางวันพระ วันโกนไว้ให้เราทำบุญกุศล

เวลาทำบุญกุศล ทำบุญกุศลเพื่ออะไร เวลาทำบุญกุศล เวลาเรานั่งอยู่ที่นี่เราเกิดมาจากอะไร เพราะเรามีบุญกุศลเราถึงได้เกิดมาเป็นมนุษย์ เวลาเราเกิดมานะเกิดจากการกระทำ กรรมมันทำให้เราเกิดมนุษย์ไง การมาเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่เวลากรรม อกุศล กรรม เกิดตั้งแต่เรัจฉานนรกอเวจีไป เห็นไหม นี่การเวียนว่ายตายเกิดของวิญญูะ

ถ้าการเวียนว่ายตายเกิดของวิญญูะ การเกิดเป็นมนุษย์มีค่ามาก การเกิดเป็นมนุษย์นี่มนุษย์สมบัติ มนุษย์สมบัติได้แต่ใดมา มนุษย์สมบัติได้แต่เวรกรรม กรรมดี กรรมชั่วมันส่งเรามา กรรมดี กรรมชั่วส่งเรามา นี่ทำบุญกุศล กุศลก็เพื่อเหตุนี้ไง เราเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ไง เพราะความเป็นมนุษย์มันมีสติ มีปัญญา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นมนุษย์จะได้เป็น กษัตริย์ สละราชบัลลังก์ออกมา ออกมาค้นคว้าโพธิญาณๆ ค้นคว้าการไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายไป

ถ้าค้นคว้าการไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย จะรู้สัตว์ขันธ์สัตว์ ถ้ารู้สัตว์ขันธ์สัตว์ รู้สัตว์ขันธ์สัตว์ รู้สัตว์ขันธ์สัตว์ที่ไหน รู้สัตว์ขันธ์สัตว์มนุษย์ไง ถ้าสัตว์มนุษย์ นี่ถ้าเรามีสติ มีปัญญามันจะย้อนกลับมาที่เราไง เรามีคุณค่ามาก ชีวิตมีคุณค่ามาก ชีวิตนี้ ความรู้สักนี้ก็มีคุณค่ามาก เวลาเกิดเป็นมนุษย์มีคุณค่ามาก แล้วทำไมเกิดเป็นมนุษย์แล้วมันทุกข์ยากขนาดนี้ละ เกิดเป็นมนุษย์ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย

เวลาปัจจัยเครื่องอาศัย คุณติคนสร้างบุญกุศลมา เกิดมาแล้ว เขาเกิดมาแล้วเขามีบุญมีกุศล ชีวิตของเขาสะดวกสบาย ชีวิตของเขามีผู้ดูแล เราเกิดมานี้ปากกัดตีนถีบ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิด

มาทุกข์ๆ ยากๆ การเกิดมาทุกข์ๆ ยากๆ มันก็มีสิทธิเสรีภาพเท่ากัน มันเป็นคนมนุษย์เหมือนกัน มนุษย์มีสิทธิเสรีภาพความประพฤติปฏิบัติให้ล่วงจากพื้นทุกข์ได้เหมือนกัน ถ้าพื้นทุกข์ได้เหมือนกัน เรามีสติปัญญาเราจะไม่น้อยเนื้อต่ำใจ เราจะไม่ทุกข์ในหัวใจเราว่าเราเกิดมาแล้วไม่เทียมหน้าเทียมตาคนอื่น

ทำไมจะไม่เทียมหน้า คนเหมือนกัน เกิดมาเป็นคนเหมือนกันมันไม่เทียมหน้าเทียมตาตรงไหน มันเทียมหน้าเทียมตา แต่บุญกุศลใจ บุญและบาปทำให้เรา เห็นใหม่ ทำให้เราต้องปากกัดตีนถีบ คำว่าปากกัดตีนถีบเรามีสติปัญญา คนเรามันไม่ใช่ดีเพราะการเกิด คนดีเพราะการกระทำ เวลาเกิดมาแล้วเกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน การเกิดเป็นมนุษย์สำคัญมากเลย ถ้าการเกิดเป็นมนุษย์ นี่มันเกิดแน่นอน จิตนี้มันไม่เคยตาย จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

เวลามาเกิดเป็นมนุษย์เกิดมาพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร เขาสอนให้เสียสละ เราเป็นคนทุกข์ คนจนจะเสียสละอะไร เราไม่มีจะกินจะเอาอะไรมาเสียสละ การเสียสละคือเสียสละไอ้ทุกข์ตัวนี้ในหัวใจนี้ไง ไอ้ที่ว่าไม่มีจะกินๆ ถ้ามันเป็นอารมณ์ความรู้สึก มันกดดันหัวใจมันก็ทุกข์ยากมาก เห็นใหม่ นี่เราเกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เราจะเสียสละไอ้ความคิดที่มันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มันน้อยเนื้อต่ำใจอันนี้ไป

นี่เราจะทำหน้าที่การงานของเราเพื่อหาปัจจัยเครื่องอาศัยเลี้ยงชีพของเรา เลี้ยงชีพของเราเพื่ออะไร เพื่อค้นคว้าความจริงในหัวใจของเรา ไปวัดไปวา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้สัตว์ ขนสัตว์ เวลาไปโปรดพระองค์คุณิมาล เพราะองค์คุณิมาลจะฆ่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อเอานิ้วมือนิ้วหนึ่งให้ครบพันนิ้ว องค์คุณิมาลเราหยุดแล้วต่างหากเธอไม่หยุดๆ หยุดอย่างไรก็ยังวิ่งไม่ทันอยู่ หยุดได้อย่างไร

หยุดจากการทำความชั่ว หยุดจากความคิดใจ ความคิดผิดจะไปฆ่าเพื่อเอานิ้วมานิ้วหนึ่งเพื่อให้ครบพันนิ้ว เพื่อจะไปถ่ายทอดวิชาการ เพราะอาจารย์หลอก หลอกกว่าจะให้วิชาพิเศษ ถ้าวิชาพิเศษต้องขึ้นครูดัวยนิ้ว ๑,๐๐๐ นิ้ว ไอ้นี้ก็อยากได้ ก็ด้วยความเชื่อที่อาจารย์พูดจะถูกหมดใจนี่ก็จะไปฆ่าคนเอานิ้วมาร้อยมาพันนิ้ว นี่เราหยุดทำความชั่ว ความชั่วที่เธอทำลายเขา วิชาการใดมันต้องทำลายคน วิชาการทุกอย่างมันเป็นความดีทั้งนั้นแหละ ถ้าความดีอย่างนั้นแสดงว่านี่เป็นอุบายเขาจะกลั่นแกล้งตัวเองใจ แต่ตัวเองไม่เข้าใจ

เราหยุดทำความเข้าใจ แล้วใจเราหยุดหรือยัง ใจเรา เห็นไหม เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาเป็นมนุษย์มีศักยภาพ มนุษย์มีความรู้สึก ผิดชอบชั่วดีมนุษย์มีความรู้สึก เวลาคนทุกข์ คนจน เวลาเกิดมา คนทุกข์ คนจนขนาดไหนมันก็มีสิทธิเสรีภาพ ทุกคนจะเข้าใจในสมัยพุทธกาลเป็นพระอรหันต์ด้วยการบวชของพระสารีบุตร นี่เวลาคนที่มีความชอบงามตามศักยภาพของมนุษย์ เขาไม่ได้มองที่สถานะทางสังคม สถานะทางสังคม

สถานะก็คือสถานะ สถานะมีสูง มีต่ำ โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ ถึงเวลา มันก็เจริญอกงามขึ้นมาได้ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา มีสติปัญญาแล้วบุญกุศลมันน้อมนำมา แต่ถ้าสติปัญญาของเรามันมี ไม่ใช่กาล ไม่ใช่เวลา เราคิดเกินสังคม คิดไม่ทันเขามันก็พลาดโอกาส นั้นไป แล้วเราก็ทำของเราใหม่ นี่ประสบความสำเร็จทางโลก ประสบความสำเร็จทางธรรม เราทำแล้วเรารักษาหัวใจของเรา เราจะนั่งสมาธิ ภาวนาของเรา

ถ้าเรานั่งสมาธิ ภาวนาของเรา เราจะค้นคว้าหาหัวใจของเรา ถ้าใครเห็นใจของตนเองคนนั้นประเสริฐที่สุด อริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายใน อุตตสมบัติ อุตตสมบัติของเรา เวลาทำบุญกุศล อุทิศส่วนกุศลให้คนนั้น คนนี้ นี่ไม่ต้องมีใครอุทิศให้เรา สติก็เป็นสติของเรา สมาธิก็เป็นสมาธิของเรา ปัญญาก็เป็นปัญญาของเรา เกิดมรรค เห็นไหม ใจดวงไหนไม่เกิดมรรค ใจดวงนั้นไม่มีผล ถ้าใจของเราถ้ามันเกิดมรรค เกิดมรรค มรรคมันเกิดที่ไหนล่ะ มรรคมันเกิดบนหัวใจของเรา

นี่เวลาเราคิดของเราทางวิชาการ วิชาการเป็นวิชาชีพ สมบัติสาธารณะมีเขาวน มีปัญญา แล้ววิชาชีพมันก็มีการพัฒนาการของมัน นี่เราก็ศึกษา เราก็ค้นคว้า เราก็มีการกระทำ เพราะเราอยู่กับโลกเราต้องทันโลกใช่ไหม แต่เราไม่เคยทันหัวใจของเราเลยใจ ความคิดของเรามันเร็วมาก มันไวมาก มันคิดแล้วไปกว้านเอาความทุกข์ ความยากมาใส่หัวใจของเรา นี่เราไม่เทียบหน้า เทียมตาคนนั้น เราไม่เทียบหน้า เทียมตาคนนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ที่เป็นพระอรหันต์ท่านอ่อนน้อมถ่อมตน ท่านไม่มีตัวไม่มีตน ใครจะเดินผ่านไปผ่านมาท่านไม่เห็นเดือรื้อนเลย ใจเราทำไมต้องให้คนเขารู้จักล่ะ ใจรู้จักทำให้เราทุกข์

เราทำความดี ความดีก็คือความดีใจ ความดีของเราความดีทิ้งเหว ทำแล้วเราไม่คิดพันใน ความดีนั้นใจ นี่ความดีของเรา ทำดีเพื่อประโยชน์ของเรา เห็นไหม ถ้าเรานั่งสมาธิ ภาวนาของเรา นี่เราเกิดเป็นคน เกิดเป็นคนมันมีจิตใจเสียสละ คุณิสัตว์ เวลาสัตว์คูสมันเกิดมาเป็นสัตว์ มันอยู่ในป่าในเขาของมัน คูสมันโดนนักล่าล่ามัน เวลานั้นล่าไม่มีอาหาร มันหาอาหารไม่ได้มันก็ทุกข์

ยากของมัน คุณดูเวลาข้าง เวลาข้างในป่าถ้ามันแพร่พันธุ์ของมันมาก มันออกมา มนุษย์เราต้องเอาอาหารไปทิ้งไว้ให้มัน ไปสร้างโปงเทียม ไปสร้างต่างๆ เพื่อจะเลี้ยงสัตว์ๆ

สัตว์มันแสวงหาก็กินแสวงหาเพื่ออาหารของมันเท่านั้นแหละ แล้วมนุษย์ที่มีสติ มีปัญญาเราหาอาหารไปให้มัน อาหารไปให้มัน นี่สิ่งอาหารให้มันเราเสียสละได้ แต่สัตว์ เห็นใหม่ สัตว์เดรัจฉานมันไม่รู้เรื่องของมัน มันไปกินพืชไร่เขาหมดเลยมันบอกของธรรมชาติ อ้าว ของป่า ป่ามันกินแต่ของในป่า ใต้นี้มันก็ อ้อย ทำไมป่านี่มันดิเหลือเกิน อ้าว คนเขาทำ เขาทำสวน ทำไร่ แต่สัตว์มันก็กินของมัน โดยธรรมชาติของมัน นี่เวลาความคิดของสัตว์ แต่ความคิดของคน ความคิดของคน คนให้อภัยมัน คนดูแลมัน คนรักษามัน คนปกป้องดูแลมัน

มนุษย์มันมีสมอง มีปัญญา เห็นใหม่ สัตว์เดรัจฉานมันเดินไปด้วยสี่เท้า มันทำความดีของมันได้ แต่มันจะมีสติปัญญาจะเอาตัวมันรอดไม่ได้ ของเราก็ก็นั่นเหมือนกัน นี่เรามีสติปัญญาขนาดนั้น เราเป็นสัตว์ประเสริฐ สัตว์ประเสริฐ วันพระๆ ผู้ประเสริฐ หัวใจเราประเสริฐใหม่ ถ้าหัวใจเราประเสริฐเราชวนขวยมา เราอุทิศให้มีเจตนาดีกันมา ดีกันมาทำไม ดีกันมาทำไม เพื่อเสียสละทานของเรา เสียสละ เสียสละนี้เป็นสมบัติ เป็นวัตถุ

คุณคนที่มีความปัญญาเขายังเอาอาหาร ไปให้สัตว์เดรัจฉานมันเพื่ออิมท้องของมัน นี่ผู้ทรงศีลๆ คือครูบาอาจารย์ผู้ทรงศีล ผู้ทรงศีลไม่มีอาชีพ เสียสละการเป็นฆราวาส การเดินทางธรรม เสียสละอันนั้นมาดำรงชีพด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาเป็นนักพรต นักพรตผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ เราปฏิบัติ เราเสียสละให้ใครไม่ได้เราก็ก็นึกถึงครูบาอาจารย์ของเรา เราจะไปเสียสละสิ่งนี้เสียสละเพื่อใคร เสียสละเพื่ออำนาจวาสนาบารมีใจ เวลานั่งสมาธิ ภาวนาไป เวลาเกิดสิ่งใดที่มันขัดแย้งในหัวใจเราหาสิ่งนั้น เราหาทางออกไม่ได้ หาทางออกไม่ได้ เห็นใหม่ คุณที่ทางมหายานเขาบอกว่าทานไม่มีผล ต้องมีสมาธิ มีปัญญาถึงมีผล

ทานนี้แหละสำคัญ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ใครๆ ก็อยากทำบุญกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนมีคนเขาบอก เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงมีคนมาทำบุญกุศล มหาศาลขนาดนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไม่ใช่ ไม่ใช่ เราทำของเรา มา เป็นพระโพธิสัตว์เสียสละมามหาศาล เสียสละมาทุกภพ ทุกชาติ ท่านเสียสละของท่านมา เห็นใหม่ ๔

อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย ท่านทำของท่านมา ท่านไม่ใช่ว่าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วใครจะมาเสียดล

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศน์ธรรมจักๆ เทศนาว่าการไปนี้มันไปหยางหัวใจของสัตว์โลก หัวใจที่คว่าอยู่ คว่าไว้ด้วยกิเลสต้นหาความทะยานอยาก ด้วยทิฐิมานะ ด้วยความเห็นที่ว่าตัวตนมีอำนาจวาสนา ตัวตนเก่งนักแต่เอาตัวรอดไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่าการพลิกหงายภษนะขึ้นมา พอหงายขึ้นมามันก็ได้รับสัจจะความจริง พอเขาได้รับสัจจะความจริงเขามีความอบอุ่นหัวใจของเขา เขาก็อยากทำบุญกุศลของเขา เขาทดแทนคุณ

ไอนั้นมันเป็นชาติปัจจุบันนี้ ชาติปัจจุบันนี้เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอนาคตังสญาณสามารถหยางหัวใจของสัตว์โลกได้ คนที่ได้รับการหยางหัวใจขึ้นมาก็อยากจะเสียดล อยากจะทดแทนบุญคุณ ก็อยากจะทำทานอันนั้น อันนี้มันเป็นปัจจุบัน แต่เวลาสิ่งที่ทำมาๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำมา เพราะทำอันนั้นมามันเลยส่งเสริมขึ้นมาให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอำนาจวาสนาบารมี

นี่คั่นคว่าเป็นพระโพธิญาณ เป็นโพธิญาณขึ้นมาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การกระทำอันนั้นมันอาศัยอำนาจวาสนาบารมีสิ่งนั้นขึ้นมา สิ่งนั้นขึ้นมาจิตใจมันถึงมีสัจจะจิตใจมันถึงมีกำลัง จิตใจมันถึงไม่ให้ใครชักนำไป นี่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกท่านทำของท่านมา

นี่ก็เหมือนกัน เรามาทำบุญกุศลของเรา ทำบุญกุศลของเรา เราเสียดลของเรา เสียดลเพื่อหัวใจของเรา เห็นไหม เวลาจะนั่งสมาธิ ภาวนา ว่าทานไม่มีผล ทานไม่มีผล ถ้าทานไม่มีผลสรรพสิ่งเราก็ทำแล้ว สิ่งที่ทำแล้ว คุณิวเวลาอุทิศส่วนกุศล สัมภเวสีตามสี่แยก สามแยกเขาทำของเขา หากินของเขาเองไม่ได้ เพราะเขาเป็นสัมภเวสี เขาเป็นโลกของจิตวิญญาน เขาไม่สามารถหาอาหารใส่ปากเหมือนมนุษย์เราเิง

มนุษย์เราเวลาทุกข์ เวลาเขาเราสละทานกัน เรายังเจือจางกันได้ แต่นั่นมันเรื่องเวร เรื่องกรรม ถ้าไม่ใช่ของเราจับไม่ได้หายหมด มันเป็นที่พิศ มันจะได้เพราะเราอุทิศส่วนกุศลนี้เิง สิ่งที่เราทำมา อุทิศส่วนกุศล นี่สัพเพ สัตตา สัตว์ทั้งหลายเป็นเพื่อนเกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น แต่ละภพแต่ละชาติ สิ่งใดอุทิศส่วนกุศล ความอุทิศส่วนกุศล อุทิศหัวใจของเราไป นี่เิง

อำนาจวาสนาบารมีเกิดตรงนี้ไง นี่เกิดที่ว่าสรรพสิ่งเราเปิดหัวใจนะ เราเป็นคนที่เปิดกว้าง คนที่ยอมรับความเห็นต่าง ใครจะพูดอย่างไร ใครจะรับสิ่งใดเราได้รับได้ เรามีปัญญาของเราเพราะอะไร เพราะเราฝึกหัดตรงนี้

เราไม่มีการเสียดสี ไม่มีการฝึกหัด ใครพูดอะไรก็ไม่ได้ สิ่งใดพูดขึ้นมาแล้วก็กระเทือนหัวใจ เขาพูดอยู่นั่น หูยาวไปรับเรื่องเขามา แล้วก็มาเผาตัวเองอยู่ นี่ถ้ามันมีอำนาจวาสนาบารมีของมัน นั่นโลกธรรม ๘ ธรรมะเก่าแก่ ตีฉินนินทามันมีมาตั้งแต่เราไม่เกิดนูนนะ เรายังไม่เกิดมันก็มีอยู่แล้ว ตายไปเขาก็ยังตีฉินนินทากันอยู่ ไอ้มันเกิดมาจากไหนล่ะ มันเกิดมาจากไหน ก็เกิดมาจากการกระทำของเรานี่ไง เกิดมาจากเสียดสีทาน ฟังธรรมๆ ตอกย้ำหัวใจของเรา แล้วเวลาเราก็ฝึกหัดของเรา

นี่ว่าทานไม่มีผลๆ ถ้าทานไม่มีผล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนทำไมทาน คิดภavana สามเส้า เถรวาทเราสามเส้า ทำไมศาสนามั่นคง คำว่ามั่นคงของเราทางโลกมองแล้วเขาก็บอกว่านี่มีแต่ความเชื่อ มีแต่ศรัทธา เป็นความเชื่อ เป็นสัญญาอารมณ์ เป็นการชักนำ แต่ถ้าของเขานี้ของเขาด้วยปัญญา เขามีปัญญาของเขา ปัญญาของเขาเขารักษาของเขา แต่เวลามันสองเส้าสองเส้ามันก็ลุ่มลุกคลุกคลานกันไป แต่เถรวาทเราสามเส้า ทาน คิด ภavana

คำว่าเรื่องของทาน เรื่องของทาน เรื่องของศรัทธา พอศรัทธาขึ้นมาโดนชักนำไป ชักนำไปศรัทธาก็ต้องมีปัญญา ถ้ามีปัญญาขึ้นมา เพราะมีปัญญาขึ้นมาเราถึงค้นคว้าว่าทาน คิด ภavana เสียดสีเราก็เสียดสีมามากแล้ว เราทำของเราแล้ว เพื่อหัวใจให้มันเปิดกว้างขึ้นมา หัวใจมันมีโอกาสของมัน เราจะฝึกหัดภavanaของเรา ถ้าภavanaของเรา ถ้ามีอำนาจวาสนาเราได้เสียดสีมาแล้ว ทำแล้ว เวลาภavanaขึ้นไป ถ้าจิตมันเห็นสิ่งใด มันทำสิ่งใดจิตใจมันเปิดกว้าง

คำว่าจิตใจเปิดกว้างนะ เห็นนิมิตก็ยังไม่เชื่อ เห็นสิ่งใดก็ยังไม่เชื่อมันจะค้นคว้าของมัน แต่ถ้ามันปีดรับ นูนก็เรา นี่ก็เรา เวลาภavanaไป ไปเห็นอะไร อู้อู ของเรา ไปรู้ว่าของเรา เห็นไหมครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้ว ท่านบอกเวลาปฏิบัติไป สิ่งที่เราเห็นนี่เห็นจริงไหมจริง เพราะเรายังไม่ปฏิบัติมันก็จินตนาการไปแล้ว เราคาดหมาย เราจินตนาการ เราสร้างภาพไว้หมดแล้ว คิดได้ร้อยแปด ความคิดมันหยุดไม่ได้

ฉะนั้น ว่าเห็นจริงไหม จริง แต่ความเห็นนั้นไม่จริง ไม่จริง ความไม่จริง ไม่จริงมันมาจากไหน ไม่จริง เห็นใหม่ คุณติสิ่งที่เป็นสมมุติ เป็นสมมุทัย สมมุทัยคือค้นหาความทะยานอยาก

เวลาค้นหาความทะยานอยากขึ้นมามันซ้อนขึ้นมา คูสิเวลาไฟ เราจุดไฟแล้วถ้าออกซิเจนมันดี
ลมมันแรง มันกระพือมาไฟจะไปไกลมากเลย น้ำมันจะเผาผลาญไปหมดถ้าลมมันพัดไป

นี่ก็เหมือนกัน พอมันจุดประเด็นความคิด ความเห็นนึกเดียวเท่านั้นแหละกิเลสมันซ้อน
ไป มันพัดไป โอโฮ มันไปไกลเลย เพราะอะไร เพราะจิตใจมันไม่มีสติปัญญา มันไม่ได้ฝึกหัดไว้
ถ้ามันฝึกหัดไว้มันจุดไฟ จุดไฟไว้ทำไม จุดไฟไว้ทำอาหาร จุดไฟเพื่อแสงสว่าง เราก็ดูแลรักษา
ไม่ให้ไฟนี้มันเผาผลาญขึ้นไป นี่ถ้ามันมีสติปัญญา มันเห็นนิมิต เห็นสิ่งใด เห็นแล้วมันคืออะไร นี่
ถ้าเราเห็น ไข่เราเห็น เห็นแล้วมันจริงหรือไม่จริง คูสิเราไม่ต้องเห็นหรือ เราลืมนามันก็เห็น
หมดแหละ จะดูอะไรสิ่งใดเราก็ดูได้ แสงเลเซอร์มันสร้างภาพขึ้นมา เดียวนี้เราทำได้หมดเลย
แล้วทำแล้วเราได้อะไรขึ้นมา เห็นแล้วเราสงสัยไหม

นี่ไงถ้ามันไม่มีทาน ไม่มีหลักมีเกณฑ์มันไหลไปหมดแหละ แต่ถ้ามีหลักมีเกณฑ์นะเห็น
สิ่งใดก็วางไว้ก่อน เราเห็น เห็นมันก็คือเห็น เห็นแล้วก็วางไว้ก่อน นี่ไม่ภาวนาเขาก็เห็น แล้วคนที่
ภาวนา สิ่งที่เขา มีสติปัญญาของคน อานาจาสนาของคนมันไม่เหมือนกัน คนที่เขาเห็น ถ้าเขา
เห็นแล้วเขามีสติปัญญาของเขา เขาเป็นประโยชน์ของเขา คนที่เห็นแล้วไม่มีสติปัญญาก็เชื่อเขา
ไปก่อน นี่เชื่อกันก็ลากหัวใจนี้ไป เราก็ปล่อยวางอันนั้นมา ทำความสงบของใจเข้ามาให้มีกำลัง
เข้ามา

ถ้ามีกำลังเข้ามา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบด้วยสัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้องดี
งาม น้ำมันจะเป็นความจริงของมัน ถ้าสงบเข้ามาแล้วด้วยมิจฉาทิฐิ ด้วยกำลังของจิต จิตมันก็คิด
ของมันไป เพราะไม่ภาวนามันก็คิดอยู่แล้ว เวลาคนเขาพูดกันไป ถ้าไปภาวนานะ ถ้าไม่มีครูบา
อาจารย์อย่างภาวนานะเดี๋ยวจะเป็นบ้า ถ้ามีสติปัญญารักษาตัวเองมันไม่บ้าหรือ สิ่งที่มีมันจะบ้า
มันจะบ้าเพราะอะไร บ้าเพราะว่ากิเลสมันซ้อนนี่ไง เห็นสิ่งใดก็กระพือเข้าไป กระพือเข้าไป มี
ความรู้ ความเห็น โอ๊ย มีความสำคัญตน

ถ้าสำคัญตน กิเลสมันเผาผลาญทั้งนั้นแหละ เห็นไหม น้ำมันเกิดจากอะไรละ เกิดจากเรา
ไม่ได้เสียสละ เราไม่ได้ฝึกหัดหัวใจของเรา มันไม่เกิดอานาจาสนาบารมี เพราะเราได้เสียสละ
ได้ฝึกหัด ได้เสียสละ บารมีมันเกิดจากอะไร คูสิดูข้าราชการผู้ใหญ่บางคนที่เขาไม่มีลูกน้อง
เพราะอะไร เพราะเขาไม่เคยเสียสละ คนเราจะมีอานาจาสนาบารมีมันต้องเสียสละ มันต้องดูแล
คน ดูแลลูกน้อง เราดูแลของเรา มันก็เกิดอานาจา มันก็เกิดบารมี

บารมีมันเกิดจากอะไรล่ะ บารมีเกิดจากการกระทำ บารมีมันเกิดจากฟ้าหรือ มันไม่มีอะไรลอยมาจากฟ้าหรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนความจริงๆ มันจะเกิดก็เกิดจากเรานี่แหละเราเสียดละ เดินสวนกันเราหลบทางให้เขา แคนี่ก็ได้บุญแล้ว นี่ว่าทำบุญไม่มีบุญคุณนะ แคนี่ให้ทางกัน คำว่าให้ทาง เดินสวนกันเราหลบซะ เราได้บุญแล้ว เขาสะดวกสบายจากที่เราเสียดละให้เขา เขาจะรู้ไม่รู้เรื่องของเขาไม่เกี่ยว เราทำเพื่อหัวใจของเรา

เราเสียดละให้เขา เราหลบหลีกให้เขา หลบหลีกด้วยปัญญานะ เวลาจะหลบหลีกบอกไม่ได้เสียดศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ต้องเท่าเทียมกัน เราเหนือกว่าเขา เราเหนือกว่าเขาเราถึงให้ความสะดวกสบายกับเขา เพราะอะไร เพราะเรามีสติมีปัญญา เรารักษาหัวใจเราได้ เราคุมกิเลส ตัณหาความทะยานอยากของเราให้ไฟไม่ให้ลมมันพัดกระพือไป ให้มันอยู่ในใจเรา ในเมื่อยังมีกิเลสตัณหาความทะยานอยากอยู่ก็ไม่ให้มันเผาผลาญเราและเผาผลาญคนอื่น มันเผาผลาญเราละ ฉันทใหญ่ ฉันทโต ฉันทแน่น ฉันทสุดยอดคน มันเผาผลาญ

แน่นเอ็งก็ตาย แน่นแล้วเอ็งจะไปไหน เอ็งจะไปนั่งอยู่บนก้อนเมฆหรือ ตายหมด แต่ตายด้วยคุณงามความดี ตายด้วยการสร้างสมอำนาจวาสนาบารมี ไม่ใช่เกิดมา การเกิดนี่แสนยาก มนุษย์สมบัติมีค่ามาก ความเป็นมนุษย์มีค่ามาก แล้วมีค่าในหัวใจ หัวใจอันนั้นมีค่ามาก เพราะเวลาทำฉันทสมาบัติมันเหาะเหินเดินฟ้าได้ด้วยใจ เวลามันเกิดมรรค เกิดผลขึ้นมา มรรคญาณในหัวใจ มันชำระล้างกิเลส ถ้าชำระล้างกิเลส ภาวสวะ ภพอันนั้น จิตวิญญาณอันนั้นได้ชำระล้างแล้วมันได้ไปเกิดอีก

เวลาเกิด เกิดเพราะอะไร เกิดเพราะอวิชชา เพราะความไม่รู้จักตัวเอง เพราะคนปิดตาแล้วก็เดินไป คนหลับตาแล้วเดินไป เดินไปเพราะมันปิดตา เพราะมันมีอวิชชา แต่ถ้ามันลืมตา มันเปิดหัวใจ มันเข้าใจมันจะไปเกิดอีกไหม สิ่งที่ไม่เกิด แล้วไม่เกิดแล้วมันได้อะไรอยู่ ไม่เกิดมันมีธรรมชาติ ไม่ใช่ว่าไม่เกิดแล้วไม่ได้อะไรนะ โอ้โฮ อยู่นี้มีพรรคมีพวก เวลาภาวนาไปแล้วนิพพานไปอยู่คนเดียวเหงาหน้าคุณเลย แล้วจะไปนิพพานทำไม ไม่ไปเว้ย กูอยู่นี่แหละ นี่ไง แต่ถ้ามันเห็นแล้ว มันรู้แจ้งแล้วมันจบ มันจบ

นี่หัวใจเราสำคัญนะ ความรู้สึกนึกคิดอันนี้ดูแลรักษาใจเรา ถ้ารักษาใจเราได้นะเรามีความสุข ความสงบ เห็นไหม มนุสสเทโว มนุสสเทโวร่างกายเป็นมนุษย์หัวใจเป็นเทวดา มนุสสเด

รัจฉาน ร่างกายเป็นมนุษย์จิตใจเป็นสัตว์ มนุสสเปโต ร่างกายเป็นมนุษย์จิตใจเป็นเปรต เป็นเปรต เป็นผีทำลายคนอื่น ทำลายหัวใจเรา

เราจะเป็นมนุสสเทโว ร่างกายเป็นมนุษย์จิตใจเป็นเทวดา เป็นเทวดาเพราะเรารักษา เราดูแล มนุษย์สำคัญตรงนี้ นี่พูดถึงความเป็นมนุษย์เฉยๆ นะ ยังไม่ได้ภาวนาเลย ถ้าภาวนาขึ้นไปแล้ว เห็นไหม เป็นอริยบุคคล อริยบุคคลมันตัดเลย ตัดสังโยชน์ ตัดต่างๆ แล้วมันตัดมันรู้ว่ามันตัด แต่ตอนนี้เราไม่ได้ตัด มันสมบูรณ์ของมันแต่เราไม่รู้ไม่เห็น แต่อยากได้ อยากได้อยากเป็น

ฉะนั้น เวลางานทางโลกเราอบเห็งือต่างน้ำหาทรัพย์สมบัติของเราเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อดำรงชีวิต พระเราเสียดละการเป็นฆราวาส ฆราวาสธรรมเสียดละความเป็นฆราวาสมาเป็นนักพรต นักพรตสละอาชีพนั้น เราไม่มีอาชีพแข่งขันกับทางโลกเขา บิณฑบาตเป็นวัตรเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง เลี้ยงชีพด้วยศรัทธาของสังคมเขา แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัติ

งานของพระ งานของพระคือเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรา เอาใจของเราให้เป็นสัมมาสมาธิแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนาให้เกิดปัญญาญาณ เกิดมรรคญาณ สิ่งนั้นคือปัญญาในพุทธศาสนา ปัญญาอย่างนี้เขาเรียกภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิต แล้วสำรอก แล้วคาย คายที่ไหน คายอวิชชาในกาย อวิชชาในหัวใจนั่นไง

นี่ไงมนุษย์ประเสริฐตรงนี้ไง มนุษย์ประเสริฐตรงที่มีหัวใจ มนุษย์ประเสริฐตรงที่มีจิต ปฏิสนธิจิตเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะอันนี้ จิตอันนี้สำคัญที่สุด หลวงตาบอกว่าไม่มีสิ่งใดสัมผัสธรรมะได้ เว้นไว้แต่ความรู้สึกของคน คือจิตวิญญาณนี่ไง นี่สัมผัสธรรมะได้ สิ่งที่เป็นคำรับตำรานั้นเป็นกระดาษพิมพ์ด้วยหมึก คนไปศึกษามันแล้วใช้มันถูกต้องมันถึงเป็นประโยชน์ คนไปศึกษาแล้วใช้ไม่ถูกต้อง ใช้ไม่ถูกต้อง ใช้ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยากของตัวเอง ดีความไปแต่ความพอใจของตัวเอง มันจะไม่ได้ประโยชน์

ทั้งๆ ที่ศึกษาดำร่าเล่มเดียวกัน แต่หัวใจที่สัมผัสแล้วมันจะรับรู้ของมัน สุข ทุกข์รับรู้ของมัน ความจริงเป็นความจริงอันนี้ มนุษย์ประเสริฐที่นี้ ถ้าประเสริฐที่นี้ เวลาเราตาย จิตวิญญาณนี้ออกจากร่างนี้ไป มนุษย์นั้นหมดชีวิต แต่มนุษย์นั้นยังมีชีวิตอยู่ ยังมีค่าอยู่ เห็นไหม ยังมีค่าอยู่ ยังสั่งให้ซ้ายหัน ขวาหัน สั่งให้รับรู้สิ่งใดๆ ได้ สิ่งที่มีค่าอันนี้เราต้องแสวงหา มันอยู่กับเรานี้ อยู่ในใจเรานี้ทำไมต้องแสวงหา แสวงหาให้เป็นสัมมาสมาธิ ของที่มีค่าอยู่กับเรา แต่เราไม่เห็นค่าของมัน เราไปเห็นค่าแต่ของภายนอกใจ ของที่มีค่าที่สุดคือหัวใจของมนุษย์ เอวัง